

Tanssiteos

kirkossa ilmentää uuden syntymä

Tanssiteos *Audifilia* nähdään ensiesityksenä Keltinmäen kirkossa.

– Haluan ilmentää jotain salattua ja kätkeytyä, sanoo modernin tanssin pioneeri **Riitta Vainio**, joka on raivannut tanssin tietä kirkkoon.

KAARINA HEISKANEN

Teos on osa Tanssi Aika –festivaalia.

- Olen käyttänyt teoksessa syntymäkokemuksia, jotka samalla avaavat kokemuksen haudasta heräämiseen ja uuden elämän vaivalloiseen alkuun, sanoo Riitta Vainio.

Sielun herääminen tapahtuu usein entisen kuolemalla; vanhasta pitää luopua, jotta saisi jotain uutta tilalle. Syntyvä hahmo vastaa kutsuun ja etsii hapuillen tietään maailmassa. Äänimaiseman luovat koreografi **Virpi Tummavuoren** soittamat kupariset kulhot, joilla on pitkä kaiku.

- Matkaan liittyy odotusta, samalla kertaa salaperäistä, jännittävää, ei liian selvää mutta kuitenkin todellista, sanoo Riitta Vainio ja liittää teoksensa teemat **Penni Rainion** suunnittelemaan Keltinmäen kirkon alttaritauluun.

*Kristus etsii avoimia korvia,
hän kaipaa avoimia silmiä.
Näin se, minkä ääni tuo teille,
lepää teissä, ja se minkä te näette,
kantaa hedelmää mielessä.*

Nämä ovat keskiaikaiset saatesanat modernille *Audifilia* –kirkkotanssiteokselle. Myös psalmi 139 on inspiroinut teosta: *Minä olen suuri ihme...ja sinä olet nähnyt minut jo idullani.* Moderni tanssi ja vanhat pyhät tekstit tässä siis käyvät vuoropuhelua?

- Jumala ei muutu, mystinen kokemus on selittämätön, Riitta Vainio sanoo.

Armoliikunnan aika?

Riitta Vainio on suomalaisen modernin tanssin pioneeri, mm. Pro Finlandia- ja Suomi-palkittu tanssija ja kouluttaja, joka on varhain tuonut tanssia kirkkoon.

Vainion kotisivuilta löytyy palautetta, jota taiteilija on saanut. *Tanssi kirkossa – ilkeä painajaisuni, kevytmielisyyttä, eksytystä. Eiköhän Jeesus olisi tarttunut ruoskaan ja ajanut pois? Vaiko sittenkin tasokas, aito, huippu-uutuus, unohdettu julistusmuoto, jonka Riitta Vainio on tuonut takaisin kirkkoon,* kuten toiset kirkkotanssin nähneet pohtivat.

- Olen taistellut ennakkoluuloja vastaan. Vasta 1990-luvulla asenteet tulivat myönteisemmiksi kirkkotanssia kohtaan. Koreografioissani olen voinut yhdistää henkilökohtaista uskoani ja seurakuntayhteyttä, kuten myös verrattain verbaalisen jumalanpalveluksen uudistamista tanssin keinoin. Vaikka rukouksen voi kertoa liikkeellisesti, jolloin ruumiillisuus tulee sanan rinnalle.

- Tärkeimpänä on sanottava, että kristinuskossa on yksi Jumala, joka on kolmiyhteinen. Vastakohtaisuuksia ei enää ole, on vain ykseys.

Tanssijan ja kouluttajan omaa liikettä rajoittaa nyt kipu – ylitreenaamisen tuoma. Se on ohjannut häntä kehittämään ”armoliikuntaa”, mm. ohjaamaan Puistolankirkon iäkkäiden naisten ryhmää Helsingissä. Riitta Vainio on perustanut Luovan kasvun keskuksen Espoossa.

- Sanoin Jumalalle: olen huippu ja valio. Mikä on elämäni tarkoitus? Jumala vastasi: mene osaamattomien luo, kouluta ja avaa tietä tavallisille ihmisille, kertoo Riitta Vainio *Kirkko & Kaupunki* -lehdessä.

Rukous tanssina Jyväskylässä

Riitta Vainio on esiintynyt ryhmänsä kanssa Jyväskylän kulttuuripäivillä modernin tanssin alkuvuosina 60-70 -luvulla. Jyväskylän yliopistossa hän on opettanut liikuntatieteellisessä tiedekunnassa ilmaisuliikuntaa ja rytmikkaa. Riitta Vainio kehitti tanssiterapiaa, kun häntä pyydettiin rikastamaan kehitysvammaisten liikuntaa. Hän opetti opiskelijoita erityispedagogien koulutuksessa.

- Jyväskylästä käsin minua pyydettiin pitämään *Tanssi ja mielenterveys* -seminaari Kuopio Tanssii ja Soi -tapahtumassa, joten Jyväskylä on tärkeässä asemassa elämässäni.

Jyväskylän siunauskappelissa hän esitti *Isä meidän* -rukouksen liturgisena liikkeenä.

- Tanssin sen silloin ensimmäistä kertaa siunaustilaisuudessa. Vaajakosken kirkon 50-vuotisjuhlassa ryhmäni esitti kirkkotilaan suunnitellun koreografian.

Kuvateksti: *Audifilia-tanssiteoksen esittävät Keltinmäen kirkossa lauantaina 27.9. klo 15 sen ohjannut Riitta Vainio sekä tanssija Helena Romppanen. Ohjelma 5 e. Esityksen jälkeen on Puhumisen Aika eli keskustelutilaisuus seurakuntasalissa. Kuva on Vuorikirkkotanssista.*

---

sivu 10

Seurakunnassa tapahtuu 24.9.-8.10.

- - -

Läntinen alue

Keltinmäen kirkko

- - -

▶ **Tanssin aika –festivaali Jyväskylässä 25.9.-28.9.08.** Audifilia kirkkotanssiteos, la 27.9. ko 15, ohjelma 5e.

- - -

[**tanssin verkkolehti: [www.liikekieli.com/uusimmat artikkelit](http://www.liikekieli.com/uusimmat_artikkelit)**
[www.liikekieli.fi/index.php?name=News&file=article&sid=629]

Audifilia (Vainio) Tanssin Aika 2008

Saturday, September 27, 2008

Maija-Liisa Westman: Sakraali tila täyttyi eri-ikäisistä ja eri sukupuolta olevista ihmisistä, jotka tulivat kokemaan kirkkotanssia. Esityksen jälkeen yleisö oli vaikuttunut. Moni katsojista pyyhki kyyneliä silmistään ja olisi ollut valmis katsomaan esityksen uudestaan.

Audifilia

Koreografia ja ohjaus: Riitta Vainio Tanssi: Helena Romppanen ja Riitta Vainio
Puvut ja lavasteet: Riitta Vainio Musiikki (soivat kulhot): Virpi Tummavuori
Esitys 27.9.2008 Tanssin Aika -festivaalilla, Keltinmäen kirkossa Jyväskylässä.

Audifilia

Keltinmäen kirkko Jyväskylässä edustaa modernia kirkkoarkkitehtuuria. Kirkkosali on korkea, avara ja selkeä. Alttaritaulun asemesta katsojia tervehtii kirkkotekstiili, jonka vaalea sävy sulautuu seinäpinnan vaaleuteen.

Kun ovet aukeavat, sisältä kantautuu ääniä. Vähitellen istumapaikkojaan hakevien ihmisten puheensorina vaimenee. Alttarin vasemmalla puolella on pöytä ja pöydällä kulhoja. Pöydän takan istuu Virpi Tummavuori, joka saa soivista kulhoista syviä ja rauhoittavia sointuja kuuluville. On kuin olisi tiibetiläisessä luostarissa.

Alttarin edessä, valkoiseen viittaaan kietoutuneena istuu nainen (Riitta Vainio). Puvun uumenista pilkistää esille ainoastaan pää. Vähitellen käsi kurottaa varoen viitan raosta. Sitten toinen käsi, ja molemmat yhdessä. Minimalistiset liikkeet ja kulhojen sointi täyttävät tilan.

Alttarilla, paikassa, jonne tavallisesti pääsevät ainoastaan papisto ja kirkonpalvelijat, on valkoista kangasta. Kankaan päällä on syksyn lehtiä. Lehdet varisevat, ja ohuen pilviryöpyn alta kuoriutuu vedensiniseen pukeutunut tanssijatar. Kurkottaen, askel askeleelta, nainen (Helena Romppanen) vapautuu läpikuultavasta vaipastaan. Maailmaan on syntynyt uusi ihminen.

Kohta on vaikuttava. Vainion äänetön synnytyshuuto kaikuu kirkkosalissa. Kulhojen sointi täyttää tilan. Teos jatkuu vastasyntyneen ihmislapsen ja hänen synnyttäjänsä – luojansa – vuoropuhelulla. Sanoja ei tarvita. Katse, kosketus ja tanssijoiden liikekielen synnyttämät kuvat riittävät. Kun sielu on valmis heräämään, avautuu valkoinen viitta kuin hyrräksi. Vedensininen hahmo saa siivet, joilla lentää.

Esityksen päätyttyä yleisö poistui kirkkosalista voimakkaan tunnekokemuksen vallassa. Kyyneliä vieri usean poskilla ja moni olisi ollut valmis kokemaan esityksen saman tien uudestaan.

Minä vaikutuin teoksen kiehtovasta äänimaailmasta: en ikipäivänä olisi uskonut, että erikokoisista kulhoista syntyvät äänet voisivat olla niin tenhoavia. Samaten nautin esityksen visuaalisesta ilmeestä. Riitta Vainion valkoinen aluspuku ja paksusta kankaasta oleva viitta sekä Helena Romppasen vedenvihreä asu olivat pelkistyneisytydessään silmähivelevän kauniita.

Esityksen jälkeen yleisöllä oli tilaisuus keskustella festivaalin taiteellisen johtajan Ismo-Pekka Heikinheimon johdolla esiintyjien kanssa. Paikalle jäi runsaasti kiinnostuneita, joille tekijät valottivat juuri nähdyn kirkkotanssiteoksen syntyvaiheita sekä omaa kaartaan taiteilijoina – ja ihmisinä.

Maija-Liisa Westman

Kirjoittaja on vapaa toimittaja ja tutkija sekä Suomen arvostelijain liiton tanssi- ja teatterijaoksen jäsen.

© 2004-2008 Tanssi Salaa ry ja muut oikeudenhaltijat

Artikkeleissa ja kommentteissa esitetyt mielipiteet edustavat kirjoittajiensa näkemystä.

Tanssi herätti kirkon hiljaisuuteen

TANSSIN AIKA

.....

AUDIFILIA

Koreografia Riitta Vainio. Tanssi Riitta Vaimo ja Helena Romppanen

Keltinmäen kirkossa 27.9.2008

Keltinmäen kirkossa esitetty **Riitta Vainion** tanssiteos *Audifilia* oli vaikuttava meditatiivinen kokonaisuus, joka naulitsi yleisön välittömästi yhteisölliseen kokemukseen. Hiljaisuus oli enemmän kuin tunnelma kirkon katsomossa – se oli teoksen yksi olennainen elementti ja tilan synnyttäjä.

Esityksen dynamiikka syntyi hiljaisuuden, kuparisilla kulhoilla soitetun ääneen ja liikerytmiikan vaihtelusta. Vaihdot osuuksien välillä olivat hienovaraisia, mutta samalla äärimmäisen intensiivisiä.

Teos käsitteli syntymisen teemaa vahvan sisäisen latauksen kautta. Riitta Vainio ja **Helena Romppanen** muodostivat tanssillisen kaksikon, joiden välinen tilallinen avaruus ja jännitteen jatkuvasti muuntuva laatu oli tanssiteoksen olennainen liikuttaja.

Pelkistetyissä liikkeissä oli pidätettyä odotusta ja luonnon liikkeiden yhdistymistä tanssiin. Liikekieli haki muotojaan kasvien ja eläinten elämästä; silmujen ja oksien puhkeamisesta tai perhosen toukan työntymisestä ulos kotelostaan. Avaruuden kappaleiden liikkeet akseliensa ympäri tuntuivat rinnastuvan sikiön liikkeisiin lapsivedessä.

Luonto, ihminen ja jumaluus olivat esityksen tematiikassa läsnä yhtä aikaa. Luomakunnan liike synnytti vahvan vaikutelman ykseyden olemuksesta. Luonnon kiertokulku, huolenpito ja turva tulivat vitaalisen läsnäoleviksi. Äiti, tytär ja pyhä henki toivat teoksessa näkyviin magna materin äidillisiä ja valtaa riisuvia arvoja.

Teoksessa erilaiset uskonnolliset perinteet yhdistyivät. Meditaatioon johdattelevat tiibetiläiset kuparikulhot, intialaisten tanssien käsiliikkeet ja kasvojen pienet eleet sekä islamilaisuuteen kuuluvat sufien dervissitanssit ja pyöriminen jumalan kunniaksi korostivat pyhän universaalia riippumattomuutta rajatuista järjestelmistä.

Synnyttäminen näyttäytyi teoksen liikemateriaalin kautta dialogina, jossa voima vaihteli vuorottain. Tytär sieluna syntyi magna materin ponnistuksesta, ja tyttären henki piti vastavuoroisesti ensimmäisen liikuttajan voimaa yllä.

Tanssin vahvana sanoman ydintä oli uudestisyntyminen, joka syvimmältä luonteeltaan näyttäytyi niin henkisenä kuin ruumiillisenakin kokemuksena.

REIJA PALTTALA

Kuvateksti: **Riitta Vainio ja Helena Romppanen tanssivat Keltinmäen kirkossa lauantaina.**

KUVA: TIINA MUTILA

.....

SUNNUNTAINA:

.....

- Teosesittelyt ja koko ohjelma verkossa: www.ismodance.fi/tanssinaika

Audifilia

Audifilia kehottaa tytärtä eli ihmisen sielua kuulemaan ja näkemään.

Aika: Lauantai 27.9.2008 klo 15.00 kesto 45 min
Paikka: Keltinmäen kirkko
Hinta: Ohjelma 5€

kirkkotanssiteos

Koreografia ja ohjaus: Riitta Vainio.
Tanssi: Helena Romppanen ja Riitta Vainio.

Teoksessa *Speculum Virginum*, jota keskiajalla tavattiin lukea erityisesti naisille, kirjoitetaan:

"Kristus etsii avoimia korvia, hän kaipaa avoimia silmiä.
Näin se, minkä ääni tuo teille lepää teissä, ja se, minkä
te näette, kantaa hedelmää mielessänne".

Audifilia Kuvat: Milja Vainio

[<http://ismodanc.kaapeli.fi/index.php/pressi>]

